

REPUBLIKANSKA
FÖRENINGEN

Studiecirkel om Sveriges statsskick: **Därför är jag republikan!**

Rubriken på studiecirkelmaterialet anknyter till Vilhelm Mobergs kända kampskrift från 1955 ”riktad emot Sveriges statsskick och därmed också emot den del av Sveriges folk, som vill behålla detta statsskick. Den är skriven i avsikt att såra monarkisterna. Den vill komma åt undersåtlighetens anda, som alltjämt tar sig så starka uttryck hos en mängd svenskar. Den vill förlöjliga servilismen och kryperiet, som frodas i atmosfären kring den kungliga tronen. Den vill fånga in och visa fram de andliga oarter, som det monarkistiska statsskicket alstrar. Skriften vill angripa kungafjäsket och hovmannamentaliteten – allt detta som vi skulle befrias ifrån, om kungligheten och hovet finge avflytta till sin naturliga hemvist: Museet.”

1. Syfte

Syftet är att öka kunskapen om statsskicket och dess betydelse och hur man argumenterar för republik. Målet är också att ge ett praktiskt och innehållsligt stöd till Republikanska föreningens medlemmar och lokala verksamheter vid start av studiecirkel om monarki eller republik. Samtidigt kan det ge impulser och underlag för utåtriktade aktiviteter.

2. Studiecirkelformen

En studiecirkel bör samarbeta med ett studieförbund. Därmed får vi bidrag för våra sammankomster och ledararvode. Förutsättningar för bidrag är:

- Deltagare och ledare planerar gemensamt sitt studiearbete.
- Studiematerial väljs av cirkeln gemensamt som senast vid andra cirkelsammankomsten finns tillgängligt för deltagarna.
- Minst tre sammankomster. En studietimme omfattar 45 minuter och nio studietimmar är minimum om cirkeln ska få bidrag.
- Minst tre deltagare. För att räknas som deltagare förutsätts närvaro vid minst tre cirkelträffar, varav minst en gång vid de tre första träffarna samt att man under året fyllt minst 13 år.
- Ledaren tar kontakt med sitt studieförbund och får närvarolista. Efter första träffen skickar ledaren in en anmälan av studieverksamhet till studieförbundet och får tillbaka närvarolista. Den fylls i och skickas efter cirkelns slut till studieförbundet.

REPUBLIKANSKA
FÖRENINGEN

3. Innehåll

3.1 Olika former av statskick

Olika slags monarkier. Monarkernas roll i olika länder. Olika former av republikanska författningar. Vilket lands republikanska författning tycker du ligger närmast den du vill se i Sverige?

Källor: ...bara ett penndrag, Wikipedia

3.2 Sveriges statskick förr och idag

Hur har Sveriges statskick vuxit fram? Vem kan bli statschef? Kungens och kungafamiljens rättigheter och skyldigheter. Vad kostar hovet och hur är det reglerat? Vilken politisk roll har kungen och hovet idag? Innebar Torekovskompromissen 1971 att kungen förlorade all makt? Går demokrati och monarki ihop och vad är demokrati? Behöver vi en statschef? Innebar republik automatiskt fördjupad demokrati?

Källor: ...bara ett penndrag, Successionsordningen, SFS 180:0926

3.3 Blodsmystik och vanlighet

Å ena sidan en anakronistisk blodsmystik och särprägel - å andra sidan en svensk vanlighet: hur går det ihop? Diskutera motsättningen monarki - en odemokratisk institution i en av världens mest demokratiska och jämlika länder. Är kungen en "samlande representant och symbol för landet" (men höjd över allomfattande regler - åtalsbefriad, arbete på livstid, saknar religionsfrihet, endast inomäktenskapliga barn har arvsrätt, föds till ämbetet)? Den offentliga familjen: en fråga om tillhörighet och upphöjdhet. Traditioners och ceremoniers betydelse?

Källor: Reform 1/2012: Bebislyckan och samtalet om monarkin, Reform 2/2012: Monarkins frestelse, Cecilia Åses Monarkins makt, Vilhelm Mobergs Därför är jag republikan

3.4 Monarkin: underdånighetskultur och verklighetsflykt

Hur påverkar monarkin, kungahuset och hovet kulturen i Sverige? Enligt Vilhelm Moberg sprider kungahuset en "anda av undersåtlighet, servilitet, inställsamhet, kryperi och allsköns fjäsk". Hur tycker du att vi påverkas av kungligheter och bilden av dem i massmedia? På vilket sätt bidrar massmedia och veckotidningar till detta? Vilka tidningar är mest och minst kungavänliga. Ge exempel från olika veckotidningar. Vilken människosyn präglar veckotidningarnas kungareportage? Jämför veckotidningarnas och dagstidningarnas kungabild och inställning till monarki.

Källor: Svensk Damtidning med flera veckotidningar, Vilhelm Mobergs Därför är jag republikan, Cecilia Åses Monarkins makt

REPUBLIKANSKA
FÖRENINGEN

3.5 Varför inte monarki? (Argument för och emot)

Vilka argument finns för monarki och för republik? Vilka argument väger tyngst? Varför finns det fortfarande en majoritet för monarki bland Sveriges befolkning? Vad kan ändra detta förhållande? Vad kan få riksdagens majoritet att rösta bort monarkin? Är det en icke-fråga, det vill säga är det egalt om vi har monarki eller republik? Den ökande individualismen har bidragit till att frågan om republik ses som mindre viktig enligt Jenny Madestam i Reform 2/2012. Håller du med? Kan monarkin demokratiseras? (Jmfr Hägg)

Källor: ...bara ett penndrag, Vilhelm Mobergs Därför är jag republikan, Rojalisten, Reform 2/2012, Reform 1/2013: Trimma dina argument Reform 1/2011: Början till slutet för monarkin, Göran Häggs Utveckla monarkin, Per Svenssons Monarkin har aldrig varit farligare än nu, PJ Anders Linders Monarkins bästa tid är nu

3.6 Vad tycker de politiska partierna och vad tycker svenska folket?

Vilka ståndpunkter i frågan om statskick finns i de olika partiprogrammen? Läs de olika partiernas eller enskilda riksdagsledamöters motioner i republikfrågan. Ett tips är att fördela partierna på olika deltagare i cirkeln. Var och en tar kontakt med respektive riksdagsparti och beställer program och motioner. Varför vill inte vissa partier driva republikkravet trots att sådana krav finns i program med mera? Vilka förändringar i samhället talar för en växande opinion för republik? Opinionsmätningar om monarki, kungahuset med mera och hur ska vi tolka olika opinionsmätningar för och emot monarkin?

Källor: partimotioner, partiprogram, enskilda motioner. Reform 2/2012, Reform 2/2012: Opinionsen bromsar partiernas reformvilja, Reform 2/2012: Rekordligt förtroende för monarkin, SOM-institutet: www.som.gu.se, PJ Anders Linders Monarkins bästa tid är nu (sidorna 81-86)

3.7 Hur skapar vi opinion?

Hur påverkar vi opinionen? Diskutera olika former av påverkan. Vilka händelser och omständigheter har i modern tid mest påverkat folkets inställning till monarki och kungahuset? Hur kan vi påverka opinionen och riksdagen i republikvänlig riktning? Skriv insändare till kommande möte och diskutera förslagen gemensamt. Skicka in till tidningarna! Hur bemöter vi känslomässiga argument? Hur argumenterar vi för republik och mot monarki? Testa olika argument mot varandra i rollspel. Studiecirkeln kan också arbeta fram en utställning som till exempel kan stå på det lokala biblioteket.

Källor: Reform 1/2013: Trimma dina argument

REPUBLIKANSKA
FÖRENINGEN

3.8 Utredningens förslag

Läs utredningsförslaget ...bara ett penndrag och jämför gällande regeringsform med föreslagna ändringar. Direkt eller indirekt val? Ämbetsperiod? Vilka funktioner och vilken makt bör en president ha till skillnad från dagens kung? Vilken typ av person som president vill vi ha? Behöver vi en statschef, speciellt om den liksom kungen har få maktbefogenheter? Vägen till republik.

Källor: ...bara ett penndrag, Reform 1/2012: Bara ett penndrag och Vägen till republik.

3.9 Olika röster om monarkin

Låt deltagarna redovisa olika ståndpunkter ifråga om Sveriges statskick, både för och emot monarki som framkommer i olika skrifter till exempel från boken "För Sverige – Nuförtiden". Här finns fjorton olika kända röster för och emot monarkin. (exempelvis Inga-Britt Ahlenius, Dick Harrysson, Anders Isaksson, Hillevi Larsson, Lars Ohly, Nalin Pekgul, Fredrik Reinfeldt och Michael Treschow). Fördela kapitlen på deltagarna som på ett särskilt möte refererar ståndpunkterna. Låt deltagarna diskutera innehållet.

Källor: Mats Ögren (red), För Sverige – Nuförtiden. En antologi om Carl XVI Gustaf

REPUBLIKANSKA
FÖRENINGEN

4. Förslag på arbetsmetoder

Vid cirkelns start diskuteras upplägg, omfattning, centrala frågor, gästföreläsare, intresse för utåtriktade aktiviteter med mera. Någon gör anteckningar som kan kopieras till samtliga deltagare. För att underlätta kontakter och information mellan träffarna antecknas deltagarnas bostadsadresser och e-postadresser.

Cirkelledaren kan före cirkelns start skicka ett *välkomstbrev* till deltagarna och berätta om sig själv och varför frågan om vårt statsskick engagerat honom/henne.

Studiecirkels deltagare har alla tillgång till *utredningen* (...bara ett penndrag). Utredningen fungerar som ett uppslagsmaterial. Även olika nummer av Reform (Republikanska föreningens tidskrift) bör finnas tillgänglig. Övrigt studiematerial och källor kan läsas tillsammans eller av enskilda deltagare som refererar för gruppen.

Inför nästa träff bestäms vad deltagarna ska läsa och vilka arbetsuppgifter som ska göras, kontakter tas etcetera.

Deltagarna uppmanas skriva *insändare* som presenteras för gruppen. Antingen kan man avsätta en del av varje studieträff för diskussion av ett förslag eller kan man använda en särskild träff för genomgång av flera olika förslag. Insändarna kan skickas till tidningarna med namnunderskrift och med tillägg ”för Republikanska föreningen studiecirkel i xxxxx”. Då talar vi också om att vi har en aktivitet.

Styrelseledamöter och generalsekreteraren i föreningen kan inbjudas till ett möte för samtal med deltagarna och information om föreningen verksamheter och ståndpunkter.

På studiecirkeltid kan också förberedas och planeras *utåtriktade aktiviteter* som offentliga debatter, torgmöte med appelltal, utdelning av föreningens folder med mera.

Rollspel där deltagarna delas upp i monarki- respektive republikförespråkare kan vara en bra metod i att pröva sina argument.

Cirkeldeltagarna kan arbeta fram en *utställning* som visar fördelar med republik och hur vi kommer dit liksom hur en republik fungerar.

REPUBLIKANSKA
FÖRENINGEN

5. Studiematerial och källor

Mats Einarsson och Jesper Svensson, ...bara ett penndrag. Förslag till en republikansk författning för Sverige. Republikanska föreningen 2012

Vilhelm Moberg, Därför är jag republikan, Bokförlaget Prisma 1955/1966

Per-Erik Back och Gunnar Fredriksson, Republiken Sverige, Verdandidebatt 1966

Cecilia Åse, Monarkins makt, Ordfront 2009

Eva-Lotta Hultin (red), För Sverige i tiden? Atlas 2003

Axel Brusewitz, Kungamakt, herremakt, folkmakt, Bokförlaget Prisma 1951

Scoop (Tidskriften för grävande journalistik) nummer 3, september 2011: Kungagräv (Strippklubbar, aktier och nazism – den nya hovjournalistiken)

Thomas Sjöberg, Deanne Rauscher och Tove Meyer, Carl XVI Gustaf – Den motvillige monarken, Lind Co förlag 2010

Per Svensson, Monarkin har aldrig varit farligare än nu, Albert Bonniers Förlag 2010 – PJ Anders Linder, Monarkins bästa tid är nu, Albert Bonniers Förlag 2010

Göran Hägg, Utveckla monarkin, Norstedts 2010

Royalisten, Rojalistiska föreningens tidskrift

Reform, Republikanska föreningens tidskrift

Lena Ebervall och Per Samuelsson, Ers majestäts olycklige Kurt, Libris förlag 2008

Svensk Damtidning med flera svenska veckotidningar

Mats Ögren (red), För Sverige – nuförtiden. En antologi om Carl XVI Gustaf, Bokförlaget DN 2006

Johan Kovaniemi, Re:publik, Republikanska föreningen 2012

Svensk Författningssamling SFS 1810:0926, Successionsordning

Den augsburgska bekännelsen. Confession Augustana. Trosbekännelsen. (Finns på nätet.)